

verslag

Klankbordgroep OBO2

Omschrijving	Overleg Klankbordgroep OBO2
Vergaderdatum en - tijd	14 april 2025
Vergaderplaats	Utrecht
Aanwezig	Voorzitter KBG Meten=Weten Stichting Bollenboos Hersenstichting LTO CropLife NL KAVB GGD GHOR Nederland NVWA Ctgb RIVM projectcoördinator - proces RIVM projectcoördinator - inhoud IRAS leider Deelonderzoek 2 IRAS leider Deelonderzoek 6 Universiteit Utrecht projectmanager RIVM projectondersteuner
Afwezig	KWF Kankerbestrijding NFO Vereniging Leefmilieu Natuur en Milieufederaties Parkinson Vereniging

Welkom

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom.

Traject OBO2

De voortgang van het onderzoek bestrijdingsmiddelen en omwonenden (OBO2) wordt geschetst, het onderzoek loopt inmiddels 1,5 jaar en duurt tot eind 2030.

Hieronder volgt een stand van zaken voor de deelonderzoeken die zijn besproken. Deelonderzoeken 2 en 6 zijn meer gedetailleerd besproken.

Start van de werkzaamheden voor deelonderzoek 2 - Karakterisering van de blootstelling.

Datum
30 juli 2025

De werkzaamheden (metingen) voor deelonderzoek 2 zijn gestart in fruitteeltgebieden in Zuid-Gelderland. Voor de start van de werkzaamheden zijn documenten met informatie gestuurd naar de omwonenden en telers die meedoen aan het onderzoek. LTO Nederland en de telers onderstrepen het belang van wetenschappelijk onderzoek naar bestrijdingsmiddelen vanwege de mogelijke gezondheidsrisico's en de maatschappelijke discussie.

Deelonderzoek 3 – Ziekte van Parkinson (Patiëntcontrole onderzoek)

Dit deelonderzoek is onder meer vertraagd door reacties vanuit de SAB (Scientific Advisory Board) en de Medisch-Ethische Toetsingscommissie (METC) op het werkprotocol en de verwerking daarvan. Wanneer het protocol definitief is, wordt het gedeeld met de klankbordgroep.

Deelonderzoek 4 – Ziekte van Parkinson (Cohortonderzoek)

Recentelijk is besloten om gegevens van de CBS-registratie van 2023 mee te nemen. Het protocol is vastgesteld en naar verwachting volgt voor de zomer van 2025 een update. In het eerste kwartaal van 2026 zijn de eerste resultaten te verwachten over de relatie tussen het gebruik van bestrijdingsmiddelen en het ontstaan van Parkinson.

Deelonderzoek 5 - Analyse van gegevens van de Nederlandse Kankerregistratie

Betreft de analyse van gegevens van de Nederlandse Kankerregistratie volgens een protocol. Centraal in dit deelonderzoek staan leukemie bij kinderen en lymfeklierkanker bij volwassenen. Een overzicht van leukemie bij kinderen wordt verwacht voor de zomer van 2025. Na de zomer van 2025 wordt een overzicht van lymfeklierkanker bij volwassenen verwacht.

Update werkprotocol deelonderzoek 6 – Cognitie bij kinderen

De voorbereiding van de pilotstudie van het deelonderzoek 6 loopt (onderzoek naar blootstelling aan bestrijdingsmiddelen en cognitieve functies bij kinderen). Aanpassing van het werkprotocol vindt plaats en de medisch-ethische toetsing door METC is in uitvoering.

De pilotstudie bestaat uit:

Fase 1 - Haalbaarheidsstudie voor uitvoering deelonderzoek 6 in een grotere populatie (pilot).

Fase 2 - Uitvoering studie (metingen, onder andere scores Cito-toets).

Fase 3 - Literatuurstudie.

Naar verwachting start het onderzoek in mei of in september/oktober 2025, afhankelijk van de vaststelling van het protocol.

De leden van de klankbordgroep hebben de volgende vragen en opmerkingen:

- KAVB stelt dat het onderzoek gaat om omwonenden van percelen waar gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden. Genoemd worden in de aanleiding type middelen die van invloed kunnen zijn op de cognitieve vaardigheden. Organofosfaten, carbamaten zijn middelen die niet veel gebruikt worden. Pyrethroïden zijn middelen

die in en rondom het huis worden gebruikt. Hoe kan de relatie gelegd worden naar de titel van het project OBO2?

Datum
30 juli 2025

Reactie: bij de *metingen* bij kinderen in deelonderzoek6 wordt de totale blootstelling aan de bestrijdingsmiddelen gemeten; met het deelonderzoek2-*model* wordt de blootstelling vanuit de omgeving berekend. Voor middelen die alleen op de percelen worden gebruikt kunnen deze metingen bij kinderen worden benut om het model van deelonderzoek 2 verder te testen, voor andere middelen moeten we daar voorzichtiger mee zijn omdat die mogelijk breder worden toegepast.

- Meten=Weten vraagt hoe de metingen vertaald worden naar modellen. Via extrapoleren naar omwonenden? Een kleine groep kinderen wordt onderzocht, is er een vragenlijst met vragen over het gebruik van middelen binnenshuis?

Reactie: Voor deelonderzoek 6 wordt de blootstelling van het kind gemeten onafhankelijk van OBO. Wat wordt er gebruikt en waar? In de metingen bij omwonenden is er aandacht voor blootstelling uit de omgeving en middelen die in huis gebruikt worden. Er is geen vragenlijst over het gebruik van middelen binnenshuis.

- Hersenstichting stelt dat in de stukken aandacht is voor blootstelling tijdens de zwangerschap en vraagt hoe dat terugkomt in het onderzoek.

Reactie: In fase 3 van het onderzoek gaan de modellen terug in de tijd en daarmee in periode van de zwangerschap.

Deelonderzoek 7 – COPD en astma

Dit onderzoek is in de voorbereidende fase. Het werkprotocol is inmiddels besproken met de SAB, momenteel volgen de laatste aanpassingen. Een diepere bespreking van dit deelonderzoek wordt geagendeerd voor de klankbordgroep-vergadering van 23 juni 2025.

Deelonderzoek 8 - Analyse van gegevens van huisartsen

Wordt uitgevoerd door het Nivel. Het deelonderzoek is besproken met de SAB. Dit deelonderzoek wordt geagendeerd voor de klankbordgroep-vergadering van 23 juni 2025.

Deelonderzoek 9 – Gezondheidseffecten van beroepsmatige blootstelling

Het deelonderzoek heeft vertraging opgelopen door personele omstandigheden. De vertraging van dit deelonderzoek heeft geen invloed op de uitvoering van de overige deelonderzoeken. Dit deelonderzoek wordt geagendeerd voor de klankbordgroep-vergadering van 23 juni 2025.

Afsluiting

De Klankbord groep geeft aan dat men het belangrijk vindt om per jaar drie bijeenkomsten te hebben. Deelnemers aan het overleg hebben vertrouwen in het onderzoek en geven aan dat transparantie en communicatie over deelresultaten erg belangrijk te vinden. De voorzitter dankt de aanwezigen.